La meva opció

Miquel Pescador 2013 www.miquelpescador.com

CONNEXIÓ AMB LA REALITAT

0. Imaginar-me construccions en l'espai ja ho he fet i trobo que hi molt interès tant a l'arquitectura com a l'escultura (Chillida) com a la imatge (Picasso, Miró, Tàpies) però trobo que es remet a un món més simplificat i no tan complex com el de la realitat. És reclusr-se en la ment limitada de l'artista tancada al món que el supera infinitament.
Es molt satisfactori crear una forma o espai del no-res, però es queda en un fet força limitat; o sigui, en certa mesura frustrant en no ser capaç de reflectir la complexitat del real en una creació individual.
En canvi, la investigació del real ofereix immenses possibilitats de vivències a l'artista i a l'espectador. O, si més no, és allò que necessito fer ara, sense renunciar a la meva creativitat.

0. El dibuix és, per a mi, el pont més intens cap a la realitat - amb la realitat física en connexió amb la mental-emocional.

El dibuix és, per a mi, una manera de connectar amb el propi cos i amb el dels altres.
Connectar el cos i l'anima; sentir més profunda i intensament la meva unitat.
Aquesta concepció té molts punts en comú amb el pensament oriental: El dibuix i la pintura entesos com a mantra, com a meditació, com a via per assolir la plena consciència.

El meu tema és el propi cos i el dels altres.
Com a reducte d'allò autèntic
i també d'allò fals
Penetrar en l'home a través del seu aspecte extern i fer-ho amb precisió (encaix, mesures exactes, mètodes...)

No es tracta d'exterioritzar el meu jo creatiu sinó d'investigar en els altres i en mi matelx per conèixer millor a mi mateix i als altres.

Els objectes de la vida quotidiana també són extensions del propi cos perquè exploiten la pròpia vida de l'home.

1. Necessito tenir la vivència de la realitat perllongada en el temps.

Una imatge tractada manualment (ja sigui amb procediments manuals i/o digitals) em permet tenir aquesta vivència constantment perquè introdueix el temps en el desenvolupament de la representació i em permet fer-ho amb llibertat creativa.

Una fotografia, en canvi, captura el temps i l'atura.

2. La realitat és molt complexa i m'arrossega a un treball intens d'observació en la representació.

No renuncio a la comprensió de la realitat que em permetrà representacions des de la memòria (des del concepte) i també des de la imaginació. Però aquestes vies impliquen un alt grau de simplificació que resten, al meu entendre, densitat vivencial i profunditat a la imatge.

D'alguna manera introdueixo aquests processos a partir d'una primera base d'intensa observació en la representació. Sobre ella, i sense la presència física del model, únicament amb els mis dibuixos i fotografies, realitzo esquemes conceptuals i geomètrics, simplifico contorns, volums, distorsiono inclús, fins trobar la densitat expressiva que es correspon amb la meva vivència de la realitat.
Aquest procés té una llarga tradició en què m'agradaria destacar el treball d'Ingres, de Degas, de Matisse, de Picasso i de Manolo Valdés.

3. Les meves imatges es defineixen en la voluntat de copsar la intensitat de la vivència de la realitat a través, per una banda de la seva corporeïtat (tridimensionalitat, materialitat, lluminositat) i per altra banda del caràcter pla de la imatge (tensió compositiva i ritmes de línies, taques i tons).

Aquesta tensió és massa forta com per sintetitzar tota la seva intensitat en una única imatge. D'aquí la importància de documentar tot el procés de gestació de les obres para poder visualitzar els continus canvis de rumb en una o altra direcció.
Per altra banda, no és un procés infinit. La voluntat és sempre aconseguir la síntesi entre el tema (la vivència de la realitat) i l'estructura formal de la imatge que realment copsi la intensitat expressiva de l'impuls inicial.

La manera que millor em transmet aquesta qualitat intensa de la vivència és la tensió entre:
3D- VIDA = La llum que semblia que provingui de l'interior del subjecte, que semblia que sigui la font de la il.luminació que d'ell prové la llum que il.lumina la resta (encara que sigui una llum reflexada la que estem vient). La llum aporta una forta lectura 3D.

2D- I la construcció volumètrica de la superficie, de la corporeïtat. Línies que construeixen el volum. La línia ens remet al pla.

3D- CORPOREÏTAT = Suport dens.

Respecte els procediments, me n'adono que m'atrauen aquells que tensionen també entre la corporeïtat del suport (3D) i la subtilesa de la capa pictòrica que es diposita sobre ell (un procediment molt dibuixístic, propi del graffiti per exemple i també de les projeccions amb projector sobre suport)-2D.

4. Els procediments els trio lliurement d'entre totes les possibilitats que conec segons les necessitats que tinc de manera natural en el desenvolupament de la imatge.

La confrontació amb el model natural i tenir un procés de medició i de construcció de volums és el que em permet major comprensió del model i major intensitat de vivència tridimensional.

Les projeccions de qualsevol tipus i treballar en base a fotografia em permeten una major focalització cap al caràcter pla de la imatge.

INTERESSOS (TEMES)

M'atrau fortament el cos humà com a objecte d'investigació artística perquè és la meva realitat més intensa i íntima:
el meu cos

i el cos dels altres que conec personalment

i amb totes les seves implicacions a la meva sexualitat

i també a la vivència de les altres persones i de mi mateix

Els animals em poden atraure com a altre ésser viu, però no els tinc molt propers en la meva vivència.
potser com a record o referència de la meva pròpia animalitat (record de la intima unió de l'home del Paleolític amb la natura i de l'origen animal de l'home).

Els vegetals són éssers vius que m'atrauen puntualment però que perden corporeïtat respecte el cos humà.
Les fruites i altres vegetals més compactes sí els puc utilitzar com a metàfores del cos humà

Els objectes em poden atraure però no tant per ells mateixos sinó com a metàfora del cos humà ja que també tenen límits i són volums que creixen orgànicament.

em poden permetre unes reflexions més tranquil.les sobre el món

i també em poden permetre crear retrats d'altres persones en base als seus objectes o a simbolitzacions que jo faci a partir d'objectes com fruites...

Els entorns espacials, ja siguin arquitectònics o naturals, no m'atrauen per a la investigació perquè no els puc abastar en els seus límits i no els tinc tant vivids en la meva experiència vital.

PROCÉS NATURAL, INDIVIDUAL, NO SUBJECTIU

La meva opció és fer imatges cercant el procés natural de creació sense prioritzar l'abocament expressionista del meu jo.
La realitat no és una excusa per a la meva expressivitat sinó que, amb la màxima innocència en capbusso en la realitat i em retrobo a mi mateix.

El plaer de dibuixar. Paliadejar cada instant del procés.
Paliadejar la conceptualització de la imatge i la seva transformació durant el procés.

No es tracta d'exterioritzar el meu jo creatiu sinó d'investigar en els altres i en mi mateix per conèixer millor a mi mateix i als altres.
Només en la mesura que m'obligo de la voluntat "d'expressar-me" estic en disposició d'obrir-me al món i a la seva complexitat, d'experimentar-lo vivencialment. És llavors quan sorgeixen múltiples impulsos d'utilitzar el llenguatge visual com a eina d'investigació en la pròpia realitat (el jo i la realitat que m'envolta), analitzant-la, interiortizant-la, gaudint-la.

Sorgeix, així, una manera de treballar espontània, honesta, fluïda i de veritat ja que segueix el principi de necessitat: la imatge o imatges sorgeixen de manera necessària amb la investigació de la realitat i no de manera capriciosa i gratuïta (decorativa) en base a voluntats expressionistes d'una ment tancada en si mateixa (Pollock).

La creació d'imatges es torna una manera de copsar l'experiència d'allò real, cercant el principi fonamental vital que l'ordena dins la seva complexitat.

Tracto de disfrutar d'una habilitat intel.lectual i motriu alhora que gaudeixo dels impulsos creatius i de les fluències creatives però no intento ser creatiu a tota costa. la veritable creativitat neix, en mi, a partir d'oblidar.me de ser creatiu i deixar que aparegui durant els processos d'investigació del real.

Repassem les opcions no subjectives respecte el meu plantejament:

Desmaterialització de l'obra d'art / L'art es concentra més en el procés / Una nova materialitat de l'obra d'art
Documento tot el procés creatiu de transformació de les imatges que és l'autèntic protagonista més enllà de cada imatge al·lilada.

Pintura tenia valor per si mateix
M'interessen els valors materials de la pintura i el dibuix en si, els seus processos.
M'interessa el llenguatge visual en si i el seu poder comunicatiu.

Si apropien de les imatges dels processos de reproducció / La fotografia pot convertir-se en una eina més de l'artista ja que també és una obja física de la realitat.
Reflexió respecte les imatges 2D dels mass media (procediments de reproducció d'imatges) que han vingut a substituir la mirada directa a la realitat: reivindico una tornada a mirar directament la realitat i comparant amb les imatges 2D.

Usar la fotografia com a eina obre noves possibilitats a la conceptualització de la imatge, a la seva transformació.

Simulacre (forma desencantada de la seducció) ha suplantat la realitat
Retrobar la mirada directa a la realitat com a manera de retrobar els fonaments del fet artistic per crear quelcom autèntic sense mediatitzar-la amb els objectes de consum.

No és un atac a la Modernitat sinó trobar les fissures dels seus discursos.
Trobo en el dibuix i posicionar-me davant la realitat un procés honest i fort, que va a l'origen del fet artistic sense deure res a "maneres" estilístiques. Més veritat. Sortir dels discurs de l'estil.

La presència de l'altre. No es renuncia a les diferències sinó l'acceptació de les diferències en una unitat totalitzadora.
Cercant allò que surt de mi de manera natural, trobo les meves arrels i les del meu art i només així podré oferir quelcom amb valor al món.

Reclamo el dret a la investigació individual.

En el món postmodern actual en què no hi ha un únic materalat i en què els artistes tenen una postura molt més sofisticada i filosófica envers la naturalesa del propi art, de l'entremat sociopolític i econòmic en què es desenvolupa i de la intensificació del paper de cadascú en la interpretació i en la costrucció del propi món,

reclamo el dret al procés individual d'investigació com a part fonamental de l'autoconstrucció de l'individu.
Es essencial perquè l'individu es realitzi plenament en la nostra societat extremadament socialitzada a través de les múltiples xarxes comunicatives, que tingui molt ben construïda la seva pròpia especificitat.

Només així serà capaç d'aportar alguna cosa realment valuosa a ell mateix i a la societat.

Investigació individual que es nodreix i s'interrelaciona continuament amb les xarxes, aportant i creixent amb elles.

ART I VERITAT (Realitat i Mirada)

Les protestes davant el geni creador, la distribució i mercantilització de l'art, la recerca pel coneixement del llenguatge plàstic... que han omplert l'art dels segles XX i XXI, em semblen válides i necessàries,

però pobres en contingut davant l'autèntica funció de l'art: LA VERITAT.

La veritat desencadena tot de processos de manera natural (principi de necessitat) que són molt rics i s'autocomplexen sense necessitat de ser "reivindicatiu".

L'autèntic art, en referir-se a la realitat honestament, ja porta intrínsecament uns valors naturals i la seva posició davant la societat en què s'inscriu (que també pertany a la realitat).

Es pinta perquè és la vida; no perquè sigui bonic (hermoso)
La vida és l'únic sagrat; no els conceptes. (Antonio López)

Això no treu que l'artista es pugui en l'infinit ventall de possibilitats que poden haver entre forma i tema (contingut)

tenint en compte que l'art és sempre l'expressió de l'impuls vital essencial que l'artista ha copsat en l'experiència de la realitat

de tal manera que el tema troba la forma adequada per ser comunicat i també la pròpia mirada de l'artista

És a dir, que la forma, a través de les seves qualitats intrínseques, és la perfecta síntesi d'allò de viu que s'ha experimentat i investigat a la realitat (tema) i a través de la mirada de l'artista.

Per tema entenc qualsevol aspecte de la realitat que l'artista tingui interès en investigar, des de l'observació d'objectes, de persones, d'entorns físics a realitats més complexes com dinàmiques socials, econòmiques o polítiques, o a idees religioses o filosòfiques.

Això sí, penso que, per fer un art fort conceptualment, no és estrictament necessari partir de temes abstractes sinó que, mentre s'investigui sobre la vida mateixa, la investigació ja durà implícita una reflexió profunda sobre la naturalesa de la realitat i de l'art en si mateix.

En darrera instància, només queda la realitat material, corpòria, que acaba essent el suport de tota la resta i la nostra manera de mirar-la.

PROCESSOS MENTALS EN LA CONSTRUCCIÓ DE LA IMATGE

La tensió expressiva 2D de la imatge se'm desencadena des del moment que estableixo un marc

Sense la referència a un marc, la realitat és massa extensa i domina el 3D respecte el 2D.
Per això m'interessa poc l'escultura a no ser que estigui referenciada a un espai concret que la contingui o que la pròpia escultura indiqui visualment un volum marc respecte el qual es tensiona com fa Chillida.

A l'arquitectura passa el mateix: si exteriorment l'edifici marca un volum virtual marc respecte el qual es tensiona, llavors m'interesa.
L'espai interior és més fàcil d'apreciar perquè és, en si, un marc i es poden apreciar millor les tensions que genera com a espai-marc en si.

Al dibuix, la fotografia i a la pintura, el marc actua d'acotació 2D de la realitat 3D i és l'instrument que comença a relacionar les dues realitats.
Relació figura-fons
Composició- Enquadrament, angulació...
Interacció dels elements visuals (Formes planes i volums, línies, punts, grandària i proporcions, color, textura i llum)

Com interactuen els recursos per crear sensació de profunditat i volum
Llum i clarobscur
Profunditat per color (càlids-freds)
Profunditat per pensp aèria (color i nitidesa)
Profunditat per superposició i posició en el quadre
Perspectives geomètriques

I tot això, en perfecta síntesi amb el tema representat (psicologia del retratat).

Un dibuix implica diversos processos mentals que succeeixen tots alhora (d'aquí la dificultat).

1.Observació i anàlisi de la realitat.
Estructura formal - Grandària (relacions escala) - Proporcions
Color
Textura

2.Representació de la realitat 3D sobre una superficie 2D.
Grau d'iconicitat
Sistema de representació (cònic, axonomètric, dièdric)
Enquadrament - enfocament - punt de vista - angulació
Llum i ombra - clarobscur (volum)
Espai i volum (tècniques de profunditat + perspectiva cònica)

3.La imatge 2D com a superficie (relacions entre elements plàstics 2D) - **Tensió compositiva**
Elements del llenguatge visual - composició
Relacions entre Punt i Línia
Formes planes - Interrelacions entre formes

Figura i fons (interrelacions)
Implicacions compositives de la llum

L'enguatge del color i de la textura

Transferències de llenguatges

4. La imatge com a eina de comunicació - expressivitat
Expressió del cos (rostre - gesticulació cos - indumentària)

Expressivitat de la composició
Expressivitat de la llum, del color i de la textura

5.Síntesi entre Tema i Imatge
L'artista experimenta la realitat i copsa una qualitat expressiva o concepte primari que sintetitza la seva vivència. I aquesta qualitat expressiva o concepte primari és el que expressa la tendència cap a un principi fonamental (universal) de la pròpia realitat. És el tret essencial de la realitat observada, allò que el defineix essencialment.

D'aquesta manera, l'enorme complexitat de la realitat queda "ordenada" per la tendència a un principi fonamental implicit. L'obra esdevé comunicativa-expressiva en la mesura que l'espectador participa de la tensió entre les dues tendències: per una banda la tendència a la complexitat de la realitat i per altra banda la tendència a la reducció a un principi fonamental que explica la seva existència i la seva naturalesa des de l'arrel de la vida mateixa.

I tot això només pot ser vàlid en un procés natural i honest. L'art només pot estar al servei de la Veritat o no es.

Allò que ens emociona realment és copsar l'ordre present en la complexitat de la realitat. Copsar quin principi fonamental vital rau a l'essència d'allò real.

Eines:
El propi tema
La simbologia que hi vulgui afegir a través de signes, símbols...
Eines retòriques que reforcen el significat

Recursos contemporanis
Descontextualització
Associació
Alteració de l'aspecte habitual

6.Adonar-se de la mirada del propi artista.
L'artista fa una manera de mirar la realitat que es materialitza en les imatges crea.
I està íntimament immersa en la síntesi visual que fa entre el tema i la forma".

PRINCIPIS FONAMENTALS DE LA REALITAT A QUÈ FA REFERÈNCIA LA IMATGE I DE LA IMATGE EN SI

En definitiva,
1. copsar quin principi fonamental rau a l'essència d'allò real (observació i experimentació de la realitat), i de la pròpia mirada

2. i anar trobant la construcció de la imatge de manera que comuniqui aquest principi a través de la referència tensionada als propis elements de la imatge.
com el centre, els eixos principals del marc (esquelet), les relacions de pes visual, els recorreguts, les relacions de les parts i el tot, la regularitat de les formes i les seves direccionalitats, el gradient d'elements a la composició, la disposició compositiva, la simetria o asimetria,

com la manera en què les línies, els punts, les taques i les textures configuren formes i aquestes es superposen, interrelacionen entre si i amb el fons creant la sensació d'espai en profunditat i, alhora, situant la imatge en un punt dinàmic entre la pròpia realitat 3D i el caràcter 2D de la imatge.

com la manera en què la llum-foscor organitza la composició i crea atmosfera,

com l'equilibri de color transmet una emoció de manera molt potent.

com la textura que ens remet amb un ritme en cas de repetició de línies, pinzellades o a un món demiürg de la matèria o del gestexpressionista,

que són la traducció visual dels principis fonamentals vitals:
el centre marca el jo,

la geometria en base a la gravetat marca la cohesió amb el món,

la regularitat marca la voluntat d'arribar a un estat d'equilibri i serenitat en què el caos queda reduït i fins i tot eliminat,

les formes geomètriques marquen diverses tendències psicològiques-vitals,

quadrat és la coherència amb la geometria de la gravetat en els dos eixos, cosa que el situa frontalment a l'espectador (connecta amb ell), i manté la total llibertat de moure's en l'àrea del quadre de la imatge ja que encaixa perfectament en tots els marges. Evidencia la comoditat d'aquell que accepta l'ordre general i es mou amb llibertat creativa i constructiva dins d'ell.
Crea així una llibertat dinàmica de línies i plans paral.lels entre sí en moviment virtual (Vermeer, Mondrian...)

dinme d'aquesta geometria, les formes tendeixen a la forma més regular que és el quadrat; així que quan intuïm quadrats en una composició, ja sigui perquè el mar es quadrat (a tensió ja s'estableix amb el centre i els eixos fortament) o perquè el marc és el desplaçament d'un o dos quadrats (dinamisme) o perquè el marc està constituït per diversos quadrats units (2, 3...) o perquè les formes o conjunts de formes conformen quadrats en moviment (Retrat de Javier),

quan percebem aquests quadrats en una imatge complexa, sentim l'emoció d'haver copsat l'ordre, el principi fonamental al qual fa referència: la coherència amb el món i el seu dinamisme alhora de manera equilibrada (Vermer).

triangle és molt complex ja que pot adoptar moltes direccionalitats respecte a la gravetat:
Si té un costat horitzontal abaix, marca certa coherència amb el món (piràmides egípcies) alhora que evidencia la voluntat de superar-la introduint direccions diagonals ascensionals vers a un punt (desmaterialització). Si, a més el seu eix és vertical, en definitiva és coherent amb l'estabilitat del món; si l'eix és oblic (El) rai de la medusa de Géricault) evidencia la voluntat dinàmica de trencar la trania de la gravetat (ordre estable) i introduir transformacions i canvis.

Si el costat horitzontal és adalt, el triangle es torna amenaçant ja que posa el pes allà on amanaça a la gravetat en caure (vola).
Si l'eix és vertical encara acceptia certa coherència amb el món; si l'eix és oblic, la voluntat de videntar l'ordre és major.

Si un costat és vertical, ancora el triangle en la direcció de la gravetat (activa) i la resta marca una direccionalitat dominant (flelxa) que pot ser horitzontal o obliqua evidenciant desplaçament respecte aquesta coherència principal amb l'ordre del món que és la vertical.

Si cap costat és horitzontal ni vertical, el triangle, subitament flotà en un espai sense referències gravitatòries, cosa que el situa, d'alguna manera, fora d'ell (perd tensió respecte la vivència de la realitat i se situa en un món imaginari amb les seves pròpies regles com el Greco).
I així pot crear gran riquesa de ritmes agressius (angles aguts) o més suaus (angles obtusos),

o pot fer una darrera referència a l'ordre gravitacional que és l'angle recte (encara que no sigui paral.lel als eixos del marc) cosa que el rigiditzaria una mica i tornaria a tensionar la composició respecte a l'ordre del món.

circumferència és un punt gros autoreferencial al seu centre, de manera que sempre està subjecte a l'ordre gravitacional (sempre trobarem dos eixos horitzontal i vertical) i, alhora, sembla estar suspès en l'espai ja que no té cap costat recolzat en les direccions vertical i horitzontal.
La sensació d'una composició basada en cercles és la d'un espai irreal fora del gravitacional però amb harmonia i sense l'agressivitat del triangle que sí té vèrtexs.

L'oval o el lipse ja marca una direcció principal i, per tant, un dinamisme:
Si és horitzontal o vertical, marca una coherència amb el món gravitacional (terrenal) i connecta amb la realitat de l'espectador.

Si és obliqua, la forma torna a flotar en l'espai ingràvid com una Madonna de Rafael.

Els arabescos també semblen flotar en un espai no gravitacional amb llibertat i amb gràcia. Tornen lleuger a l'espectador.

la situació respecte els eixos centrals del marc i la composició simètrica o asimètrica evidencien una voluntat coherent amb el món o la voluntat de dinamitzar-lo, de tensionar-lo,

el gradient d'elements compositius evidencien la voluntat de reflectir la complexitat de la realitat ja sigui centrant-se en un element únic i complex com a suma d'altres (rostre o cos humà) o per la tensió entre diverses elements independents que s'interrelacionen (diversos rostres, bodegons, cossos humans...)

els recorreguts visuals que s'estableixen entre elements semblants creen direccions de lectura que dinamitzen i que poden estar també d'acord amb l'ordre gravitacional (fris o columna) o flotar en un espai ingràvid aportant lleugeresa (agressiu en les diagonals com la perspectiva o lleuger com l'arabesc)

la voluntat de trencar la realitat 2D de la imatge suggerint la tercera dimensió espacial i fins i tot la quarta temporal, connecten més intensament amb el món real gravitacional de l'espectador i aporten major densitat a la imatge (figura i fons, obligatòrial, perspectiva, superposició, volum...)

la llum i la foscor com a principis actius bàsics del món real; un món sense llum sencillament no existeix perquè no el percebem.

el color estableix també les seves referències als principis vitals segons si es busca un color dominant o un equilibri dels tres primaris o impera el gris o una rica i complexa harmonia de colors terciaris i una composició intensament tensionada entre colors disonants o primaris...

la textura estableix les seves connexions amb el gest motor de l'autor (línies i frames, pinzellades rítmiques, grans gestos) i també amb la realitat material de la imatge com a matèria (realitat física com el propi espectador).